

Akt oskarżenia

Pismo procesowe wnoszone do sądu w postępowaniu karnym przez uprawniony podmiot, w którym domaga się on od sądu wydania orzeczenia o winie i karze lub środkach karnych wobec osoby wskazanej w tym piśmie. Podmiotem uprawnionym do wniesienia aktu oskarżenia jest co do zasady osoba mająca uprawnienia do występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, czasami pokrzywdzony lub osoba jemu najbliższa jako oskarżyciel prywatny. Jeżeli zostaną spełnione określone przesłanki, akt oskarżenia przed sądem obok lub zamiast oskarżyciela publicznego może popierać oskarżyciel posiłkowy. Oskarżycielem publicznym jest co do zasady prokurator. Oskarżycielem publicznym może też być m.in. Policja - w tym wypadku prokurator zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję w dochodzeniu i wnosi go do sądu. Oprócz aktu oskarżenia wnoszonego przez oskarżyciela publicznego można wyróżnić prywatny akt oskarżenia, wnoszony najczęściej przez pokrzywdzonego przy przestępstwach ściganych z oskarżenia prywatnego. Wniesienie aktu oskarżenia w sprawie ściganej z oskarżenia publicznego przez inny podmiot niż oskarżyciel publiczny oznacza, że podmiot uprawniony występuje wówczas w charakterze oskarżyciela subsydiarnego. Akt oskarżenia powinien zawierać: imię i nazwisko oskarżonego, inne dane o jego osobie oraz dane o zastosowaniu środka zapobiegawczego, dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody, wskazanie, że czyn został popełniony w warunkach wymienionych w art. 64 Kodeksu karnego albo w art. 37 § 1 pkt 4 Kodeksu karnego skarbowego, wskazanie przepisów ustawy karnej, pod które zarzucany czyn podpada, wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy i trybu postępowania, uzasadnienie oskarżenia.

Alimenty

Alimenty – regularne, obligatoryjne świadczenia na rzecz osób fizycznych, do których zobowiązywane są inne osoby fizyczne. Obowiązek alimentacyjny może wynikać z: - pokrewieństwa; - powinowactwa; - małżeństwa. Obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych (dzieci, wnuki) przed wstępnymi (rodzicami, dziadkami), a wstępnych przed rodzeństwem; a równocześnie krewnych bliższych stopniem przed dalszymi. Krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym. Krewni z linii prostej (tj. rodzice, dziadkowie, dzieci) oraz rodzeństwo zobowiązani są do wzajemnej alimentacji, jeżeli osoba do tego uprawniona znajduje się w potrzebie. Zakres tego obowiązku kształtuje się różnie i obejmuje on środki niezbędne do zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb życiowych (w przypadku dziecka także środków wychowania i wykształcenia). Przy ustalaniu zakresu alimentów należy brać pod uwagę zarówno potrzeby uprawnionego (np. dziecka), jak i możliwości zobowiązanego (np. ojca).

Apelacja

Środek odwoławczy skierowany przeciwko nieprawomocnemu wyrokowi sądu pierwszej instancji, uruchamiającym wszechstronną kontrolę tego wyroku, zarówno pod kątem uchybień prawu, jak i uchybień w zakresie ustaleń faktycznych oraz wymiaru kary. Termin do jej wniesienia wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego do wniesienia apelacji od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem. Postępowanie sądowe w Polsce jest dwuinstancyjne. Od wyroków

sądów rejonowych apelacje rozpoznają sądy okręgowe, a sądy apelacyjne od wyroków sądów okręgowych jako sądów pierwszej instancji.

Bezpaństwowiec

Apatryda, apolita, osoba nie posiadająca obywatelstwa żadnego kraju. Bezpaństwowcem można być od urodzenia albo stać się nim w drodze utraty obywatelstwa jednego państwa i nieuzyskania innego obywatelstwa. Sytuacja prawna bezpaństwowca jest bardzo niekorzystna, gdyż wobec braku obywatelstwa nie korzysta on z ochrony i opieki państwa pobytu ani też żadnego innego państwa, nie posiada praw politycznych, może zostać wydany z kraju, często jest traktowany jak cudzoziemiec

Bigamia

To czyn zabroniony stypizowany w art. 206 Kodeksu karnego: karalne jest zawieranie małżeństwa pomimo pozostawania w związku małżeńskim. Jeżeli druga osoba ma świadomość, że zawiera związek małżeński z osobą niebędącą stanu wolnego, to odpowiada razem z nią jako podżegacz lub pomocnik.

Czyn karalny

Jest to czyn zabroniony przez ustawę jako przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo wykroczenie określone w art.: 51, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133, 143 kodeksu wykroczeń (zakłócenie porządku publicznego, niszczenie i uszkodzenie znaków umieszczonych przez organ państwowy, uszkodzenie znaków lub urządzeń zapobiegających niebezpieczeństwu, rzucanie kamieniami do pojazdów będących w ruchu, samowolna zmiana znaków lub sygnałów drogowych, prowadzenie pojazdów przez osobę będącą po użyciu alkoholu, kradzieże lub przywłaszczenie mienia, paserstwo, niszczenie lub uszkodzenie mienia, spekulacja biletami wstępu, utrudnienie korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego).

Czyn zabroniony

Zachowanie wypełniające ustawowe znamiona typu czynu zabronionego, czyli odpowiadające opisowi zachowania określonego w ustawie karnej. Czyn zabroniony jest obwarowany sankcją zastosowania kary kryminalnej, tym samym jest czynem bezprawnym karnie i stanowi element składający się na strukturę przestępstwa lub wykroczenia. Czyn zabroniony jest rodzajem czynu bezprawnego i stanowi zarazem jeden z czterech podstawowych komponentów przestępstwa lub wykroczenia. Pozostałymi są: bezprawność, wina i społeczna szkodliwość (w wypadku przestępstwa – większa, niż znikoma; w odniesieniu do wykroczenia nie ma takiego wymogu). Oznacza to, że każde przestępstwo lub wykroczenie jest jednocześnie czynem zabronionym, natomiast nie każdy czyn zabroniony stanowi przestępstwo lub wykroczenie (nie jest nim, gdy zabraknie któregośkolwiek z pozostałych trzech elementów definicji przestępstwa lub wykroczenia).

Defraudacja

Malwersacja, sprzeniewierzenie - przestępstwo polegające na nielegalnym przywłaszczeniu sobie cudzej własności lub zatrzymaniu powierzonego mienia.

Demoralizacja

Łamanie ogólnie panujących norm społecznych, tj. tzw. niedostosowanie społeczne, a w szczególności naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych art. 4 § 1 Ustawy o postępowaniu wobec nieletnich – nakłada na każdego kto posiada informacje o przejawie demoralizacji nieletniego ma społeczny obowiązek zawiadomienia o tym fakcie rodziców lub opiekunów prawnych, szkołę, Sąd Rodzinny lub Policję.

Ekstradycja

Wydanie przez państwo władzom innego państwa osoby przebywającej na terytorium państwa wydającego, dokonywane w sytuacji, gdy osoba ta podejrzana jest o popełnienie na terytorium państwa zwracającego się z wnioskiem o ekstradycję czynu przestępczego lub w celu odbycia kary. Ekstradycja dokonywana jest na podstawie umowy międzynarodowej, o ile państwo zwracające się z wnioskiem o ekstradycję zapewnia wzajemność. Większość krajów nie dopuszcza ekstradycji własnych obywateli bądź osób, które uzyskały na ich terytorium prawo azylu. Z wnioskiem o ekstradycję może wystąpić państwo, jeżeli przestępstwo zostało dokonane na jego terytorium, lub jeżeli popełnione przestępstwo rozciąga swoje skutki na jego terytorium. Trzy najważniejsze zasady ekstradycyjne: 1.podstawę ekstradycji stanowić może tylko czyn zagrożony karą w obu państwach (tzw. zasada podwójnej karalności), 2.osobę wydaną można ścigać wyłącznie za przestępstwa, które były podstawą wydania, jak również wykonywać wobec niej tylko taką karę, do wykonania której została wydana (tzw. zasada specjalności), 3.nie podlegają wydaniu osoby, które w państwie pobytu korzystają z prawa azylu. Procedura ekstradycyjna regulowana jest w drodze umownej. Najczęściej wniosek ekstradycyjny przesyłany jest w drodze dyplomatycznej, choć coraz częściej spotykane jest przysyłanie wniosku bezpośrednio pomiędzy ministerstwami sprawiedliwości lub prokuraturami generalnymi. Do wniosku powinna zostać dołączona dokumentacja wraz z uzasadnieniem, zaś samo przestępstwo na podstawie którego ekstradycja ma zostać dokonana, powinno mieścić się w ramach klauzuli ogólnej bądź szczegółowego wyliczenia zawartego w umowie. Ostatnią czynnością ekstradycyjną jest przekazanie podejrzanego przez władze policyjne.

Eutanazja

Przyspieszenie lub zapobieganie śmierci w celu skrócenia cierpień chorego człowieka. Czasami eutanazję określa się jako rodzaj zabójstwa. Eutanazja jest dzielona na bierną określaną jako ortotanazja i czynną jako zabójstwo z litości. Dopuszczalność eutanazji jest trudnym zagadnieniem etycznym.

Formy popełnienia przestępstwa

W prawie karnym formy, w jakich może dojść do popełnienia czynu zabronionego, a z którymi ustawa wiąże odpowiedzialność karną. Formy popełnienia przestępstwa podzielić można na: 1. formy zjawiskowe przestępstwa – sprawstwo oraz niesprawcze postacie zjawiskowe, tj. podżeganie i pomocnictwo; 2. formy stadialne przestępstwa – przygotowanie, usiłowanie, dokonanie.

Fundacja

Forma prawna organizacji pozarządowej, której istotnym substratem jest kapitał przeznaczony na określony cel oraz statut zawierający reguły dysponowania tym kapitałem. Fundacja jest zakładem, czyli osobą prawną typu zakładowego, oznacza to, że jest bezosobowa, nie ma członków. Jest przez to niezależna. O celu, majątku, sposobie działania decyduje jej twórca.

Gałąź prawa

Ukształtowany w toku historycznym zbiór norm prawnych regulujących daną dziedzinę życia. Podstawowy podział prawa to podział na prawo prywatne (regulujące prawa jednostki, prawa osobiste i majątkowe) oraz prawo publiczne (służy ochronie interesów państwa jako dobra wspólnego wszystkich obywateli). Najważniejsze gałęzie prawa to: prawo konstytucyjne, prawo cywilne, prawo karne, prawo pracy.

Grzywna

Kara kryminalna o charakterze majątkowym orzekana za przestępstwa, przestępstwa skarbowe, wykroczenia oraz wykroczenia skarbowe. Może występować w dwóch formach: 1. grzywna kwotowa polegająca na wskazaniu przez sąd konkretnej kwoty pieniężnej, którą skazany musi zapłacić; 2. grzywna w stawkach dziennych - jej wysokość ustalana jest na podstawie możliwości zarobkowych skazanego. W polskim prawie wyróżnione są dwie formy wymierzania kary grzywny: grzywna samoistna oraz niesamoistna. Jeśli podstawę do orzeczenia grzywny stanowi zagrożenie tą karą danego przestępstwa, to jest to grzywna samoistna. Obok kary grzywny samoistnej w polskim systemie karnym występuje także grzywna obok kary pozbawienia wolności (kumulatywna).

Immunitet sędziowski

Zgodnie z art. 181 Konstytucji RP, sędzia nie może być, bez uprzedniej zgody sądu dyscyplinarnego określonego w ustawie, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania (czyli w celu np. ustalenia tożsamości, zdjęcia odcisków palców, zbadania trzeźwości). O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się prezesa właściwego miejscowo sądu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego. W przypadku do przestępstw jest to immunitet formalny, który uniemożliwia pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności bez zgody sądu dyscyplinarnego. Natomiast w przypadku wykroczeń jest to immunitet materialny, czyli

uchylający karalność za wykroczenie. Immunitet i nietykalność gwarantują, iż sędzia będzie wolny od nacisków i szykan oraz szantażu i prowokacji, w szczególności pochodzących od osób niezadowolonych z jego rozstrzygnięć.

Intercyza

Umowa majątkowa małżeńska. Jest to umowa zawierana między małżonkami lub osobami zamierzającymi wstąpić w związek małżeński prowadząca do wprowadzenia odmiennego aniżeli ustawowy majątkowego ustroju małżeńskiego.

Interpelacja poselska

Jedna z form kontroli parlamentarnej. Polega na wystosowaniu pisemnego pytania kwestionującego działania, politykę przez Posła na Sejm - poprzez Marszałka Sejmu RP - do Prezesa Rady Ministrów lub konkretnego ministra. Pytanie powinno zawierać także krótkie przedstawienie stanu faktycznego sytuacji, do której się odnosi. Na interpelację odpowiedź musi być udzielona w określonym terminie (21 dni).

Kara

Określona przepisami prawa dolegliwość dla podmiotu prawa będąca sankcją za niepodporządkowanie się normom prawnym. Kara kryminalna – konsekwencja popełnienia przestępstwa, którą jest określona przez prawo karne dolegliwość i w której wyraża się dezaprobatę czynu i osoby sprawcy. Karami kryminalnymi są: - kara grzywny, - kara ograniczenia wolności, - kara pozbawienia wolności, - kara 25 lat pozbawienia wolności, - kara dożywotniego pozbawienia wolności, - kara aresztu wojskowego, - kara śmierci (w Polsce nie obowiązuje). Kary kryminalne wymierzają wyłącznie sądy.

Kasacja

Nadzwyczajny środek zaskarżenia od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Polega on na badaniu zgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie sądowe. Kasację rozpoznaje wyłącznie Sąd Najwyższy. Kasację ma prawo wnieść: strona – (kasacja tzw. zwyczajna) – tylko od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie; jeżeli jednak nie zaskarżyła ona wyroku sądu I instancji, a sąd odwoławczy wyrok ten utrzymał w mocy albo zmienił na jej korzyść, kasacja nie przysługuje (nie dotyczy kasacji opartej na tzw. bezwzględnych przestankach odwoławczych z art. 439 k.p.k.), Prokurator Generalny, Naczelny Prokurator Wojskowy lub Rzecznik Praw Obywatelskich – (kasacja tzw. nadzwyczajna) – od każdego prawomocnego orzeczenia sądu, kończącego postępowanie. Jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie może wnieść Rzecznik Praw Dziecka. Kasacja powinna odpowiadać ogólnym wymogom pisma procesowego, a ponadto należy w niej wskazać, na czym polega zarzucane uchybienie. Może ono dotyczyć wyłącznie: zaistnienia tzw. bezwzględnej przestanki odwoławczej (z art. 439 k.p.k.), innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być wniesiona wyłącznie z

powodu niewspółmierności kary. Dodatkowo, kasacja na korzyść przysługuje tylko wtedy, gdy oskarżony został skazany na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, a na niekorzyść – tylko gdy został on uniewinniony albo postępowanie zostało umorzone ze względu na znikomą społeczną szkodliwość czynu, wynikające z ustawy nie podleganie sprawcy karze, względnie niepoczytalność sprawcy. Ograniczenie to nie ma zastosowania w razie oparcia kasacji na bezwzględnych przestankach odwoławczych. Kasacja wnoszona przez stronę musi być sporządzona i podpisana przez obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym (przymus adwokacki).

Korupcja

Nadużycie publicznego stanowiska w celu uzyskania prywatnych korzyści. Korupcją jest obiecywanie, proponowanie, wręczanie, żądanie, przyjmowanie przez jakąkolwiek osobę bezpośrednio lub pośrednio, jakiejkolwiek nienależnej, korzyści majątkowej, niemajątkowej lub innej, lub przyjmowanie propozycji lub obietnicy takich korzyści w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu funkcji publicznej lub w toku działalności gospodarczej.

Kradzież

Zabór cudzej rzeczy w celu przywłaszczenia. Pod pojęciem zaboru rozumie się fizyczne wyjęcie rzeczy spod władztwa właściciela. Dotyczy to również przedmiotu pozostawionego przez niego w znanym mu miejscu w zamiarze późniejszego jej zabrania. Wymóg dokonania zaboru oznacza, że nie jest możliwa kradzież rzeczy znalezionej przez sprawcę lub jemu powierzonej. Nie wyklucza to odpowiedzialności za inne przestępstwo, a mianowicie za przywłaszczenie. Przedmiotem wykonawczym przestępstwa kradzieży może być tylko rzecz o wartości majątkowej. Powinna być ona nadto dla sprawcy cudza (czyli mieć właściciela, którym jest kto inny, niż sprawca). Kradzież może polegać tylko na aktywnym działaniu.

Krajowa Rada Prokuratury

Organ władzy państwowej, utworzony w ramach reformy prokuratury w Polsce, wprowadzonej w życie z dniem 31 marca 2010. Reforma ta rozdzieliła funkcje ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego RP. celem powołania KRP było zwiększenie stopnia autonomii i niezależności prokuratorów, w szczególności względem władzy wykonawczej, a także poddanie kontroli działalności apolitycznego prokuratora generalnego.

Krajowa Rada Sądownictwa

Jest to konstytucyjny organ kolegialny powołany w roku 1989. Uprawnienia Krajowej Rady Sądownictwa realizowane są w formie uchwał podejmowanych na posiedzeniach plenarnych. Dotyczą one aktów prawnych regulujących ustrój władzy sądowniczej, powoływania Prokuratora Generalnego, powoływania sędziów

Ksenofobia

Niechęć, wrogość, lęk wobec obcych, przesadne wyrażanie niechęci wobec cudzoziemców. Ksenofobia może dotyczyć wszystkiego, co wiąże się z obcokrajowcami, osobami nieznanymi, innymi pod pewnymi względami.

Kuratela

Instytucja zbliżona do opieki. Jest to ustanawiana sądownie forma ochrony osób bądź praw majątkowych osób, które nie mogą same prowadzić swoich spraw (dziecka poczętego, małoletniego, osoby ubezwłasnowolnionej, osoby niepełnosprawnej, osoby nieobecnej). kuratele sprawuje kurator ustanowiony przez sąd.

Likwidacja, znoszenie sądu

W przypadku likwidacji, znoszenia lub włączenia do innej jednostki organizacyjnej sprawy zostają przeniesione do jednostki przejmującej według uregulowań w poprzednich przepisach instrukcji i wykazane w sprawozdaniu jednostki likwidowanej jako załatwione, a jednostka przejmująca wykazuje te sprawy w sprawozdaniach jako wpływ. Jednostka likwidowana nie wykazuje pozostałości (§ 465 i 467 Zarządzenia w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej (Dz.Urz.MS.2003.Nr.5, poz.22 z późn. zm.).

Łapówka

Określenie potoczne na określenie korzyści, najczęściej finansowej, wręczanej osobie lub grupie osób dla osiągnięcia określonego celu.

Małoletni

Jest to osoba fizyczna, która nie ukończyła jeszcze 18 lat. Pełnoletność uzyskuje w dniu, w którym ukończyła 18 lat, albo w którym zawarła małżeństwo. Nie traci jej nawet w razie unieważnienia małżeństwa. Dopiero z chwilą uzyskania pełnoletności nabywa się pełną zdolność do czynności prawnych. Małoletni, który nie ukończył jeszcze 13 lat, nie ma zdolności do czynności prawnych. Małoletni, który ukończył 13 lat, a nie ukończył jeszcze 18 lat, ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych.

Miernik - Liczba etatów asystenckich na etat sędziego

Stosunek liczby etatów asystenckich do liczby etatów sędziowskich - według liczby etatów (limit) na ostatni dzień okresu statystycznego z uwzględnieniem wszystkich sędziów, w tym sędziów delegowanych z danego sądu.

Miernik - Liczba spraw (w wybranych kategoriach - bez EPU)

Liczba spraw (w wybranych kategoriach - bez EPU) załatwionych przez referendarzy przypadająca na jeden etat referendarski - liczba spraw załatwionych przez jednego referendarza sądowego w ciągu okresu sprawozdawczego; "wybrane kategorie spraw" są to wszystkie sprawy faktycznie załatwione przez referendarzy.

Miernik - Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji (ponad 12 mies.) ogółem

Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji, w których czas trwania postępowania przekracza 12 miesięcy (ogółem) - stosunek liczby spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji po upływie powyżej 12 miesięcy od dnia pierwszej rejestracji w sądzie do liczby wszystkich spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji. Wskaźnik obliczany dla wybranych repertoriów I instancji: Sądy okręgowe: C, CG-G, Ns (z wył. rej.), Nc, Co, K, U, P, GC, GNs, GNc; Sądy rejonowe: C, CG-G, Ns, Nc, K, Kp, W, U, P, Np., RC, RNs, Nsm, GC, GNs, GNc, GU, GUp, GN, GZd, U. (z Działów 2.2).

Miernik - Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji (ponad 12 mies.) w gł. kat. spraw

Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji, w których czas trwania postępowania przekracza 12 miesięcy (w głównych kategoriach spraw) - stosunek spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji po upływie powyżej 12 miesięcy od dnia pierwszej rejestracji w sądzie i wszystkich spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji. Wskaźnik obliczany dla głównych repertoriów: Sądy okręgowe: C, K, U, P, GC; Sądy rejonowe: C, K, W, U, P, RC, RNs, Nsm, GC, GUp.(z Działów 2.2).

Miernik - Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji (ponad 3 lata)

Odsetek spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji, w których czas trwania postępowania przekracza 3 lata (w głównych kategoriach spraw) - stosunek spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji po upływie powyżej 3 lat od dnia pierwszej rejestracji w sądzie i wszystkich spraw, które uprawomocniły się w pierwszej instancji. Wskaźnik obliczany dla głównych repertoriów: Sądy okręgowe: C, K, U, P, GC; Sądy rejonowe: C, K, W, U, P, RC, RNs, Nsm, GC, GUp.(z Działów 2.2).

Miernik - Stosowanie kary pozbawienia wolności w Systemie Dozoru Elektronicznego (SDE)

Wnioski uwzględnione do wpływu wniosków - stosunek liczby wniosków o udzielenie zezwolenia na odbycie przez skazanego kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, jakie wpłynęły do sądów do liczby wniosków uwzględnionych.

Miernik - Średni czas trwania (dotychczas: sprawność)

Średni czas trwania (dotychczas: sprawność) postępowań sądowych według głównych kategorii spraw w I instancji- średni czas trwania postępowania sądowego od dnia pierwszej rejestracji do dnia uprawomocnienia się sprawy w I instancji – wskaźnik obliczany dla spraw z wybranych repertoriów I instancji (Sądy okręgowe: C, CG-G, Ns (z wył. rej.), Nc, Co, K, U, P, GC, GNs, GNc; Sądy rejonowe: C, CG-G, Ns, Nc, K, Kp, W, U, P, Np, RC, RNs, Nsm, GC, GNs, GNc, GU, GUp, GN, GZd, U) - średnia ważona obliczona jako iloraz sumy iloczynów środków przedziałów czasowych i liczby spraw z tych przedziałów do ogólnej liczby wszystkich badanych spraw, w ostatnim przedziale czasowym za środek przedziału przyjmuje się wartość 8 lat.

Miernik - Średni czas trwania postępowania spraw egzekucyjnych

Średni czas trwania postępowania od dnia pierwszego wpływu do ostatecznego załatwienia spraw egzekucyjnych prowadzonych przez komorników sądowych, z wyłączeniem spraw o egzekucję świadczeń powtarzających się i należności sądowych (rep. Km) – w miesiącach - średnia ważona dla liczby spraw załatwionych od pierwotnego wpływu do ostatecznego załatwienia dla rep. Km (Dział 3.1.); w ostatnim przedziale czasowym za środek przedziału przyjmuje się wartość 5 lat.

Miernik - Średni czas trwania spraw niezłatwionych - w mies. (w wybranych repertoriach I instancji)

Średni czas trwania spraw niezłatwionych - w miesiącach (w wybranych repertoriach I instancji) - średnia ważona dla liczby spraw niezłatwionych w danym okresie sprawozdawczym. Wskaźnik obliczany dla wybranych repertoriów: Sądy okręgowe: C, CG-G, Ns (z wył. rej.), Nc, Co, K, U, P, GC, GNs, GNc; Sądy rejonowe: C, CG-G, Ns, Nc, K, Kp, W, U, P, Np, RC, RNs, Nsm, GC, GNs, GNc, GU, GUp, GN, GZd, U (z Działów 2.1.1.) - średnia ważona obliczona jako iloraz sumy iloczynów środków przedziałów czasowych i liczby spraw z tych przedziałów do ogólnej liczby wszystkich badanych spraw, w ostatnim przedziale czasowym za środek przedziału przyjmuje się wartość 8 lat.

Miernik- Liczba spraw (w wybranych kategoriach - łącznie z EPU)

Liczba spraw (w wybranych kategoriach - łącznie z EPU) załatwionych przez referendarzy przypadająca na jeden etat referendarski - liczba spraw załatwionych przez jednego referendarza sądowego w ciągu okresu sprawozdawczego; "wybrane kategorie spraw" są to wszystkie sprawy faktycznie załatwione przez referendarzy.

Miernik- Odsetek spraw, w których uwzględniono skargę na naruszenie prawa strony

Odsetek spraw, w których uwzględniono skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (odsetek skarg uwzględnionych w odniesieniu do ogółu skarg) - stosunek liczby spraw, w których uwzględniono skargę do liczby skarg, które wpłynęły (ogółem w SA i SO).

Miernik opanowania wpływu głównych kategorii spraw rozpatrywanych przez sądy I instancji

Stosunek liczby spraw w głównych kategoriach załatwionych w danym okresie sprawozdawczym do liczby spraw wpływających; Wskaźnik obliczany dla głównych repertoriów: Sądy okręgowe: C, K, U, P, GC; Sądy rejonowe: C, K, W, U, P, RC, RNs, Nsm, GC, GUp - po odjęciu ponownego wpływu i załatwienia spraw związanego z likwidacją/utworzeniem sądu/wydziału lub zmianami przepisów o Biurowości.

Miernik opanowania wpływu spraw (ogółem)

Stosunek liczby wszystkich spraw załatwionych w danym okresie sprawozdawczym do liczby wszystkich spraw wpływających.

Miernik pozostałości

Miernik pozostałości spraw cywilnych, pracy, rodzinnych, ubezpieczeń społecznych, karnych i gospodarczych (z wyłączeniem spraw wieczystoksięgowych i rejestrowych) (w miesiącach) - stosunek liczby spraw niezałatwionych i liczby spraw wpływających średnio w ciągu jednego miesiąca. Wskaźnik obliczany dla spraw z wyłączeniem spraw wieczystoksięgowych (w SR) i rejestrowych (w SO i SR).

Miernik pozostałości - wszystkie sprawy

Stosunek liczby wszystkich spraw niezałatwionych i liczby spraw wpływających średnio w ciągu jednego miesiąca

Miernik pozostałości głównych kategorii spraw

Stosunek liczby spraw niezałatwionych i liczby spraw wpływających średnio w ciągu jednego miesiąca. Wskaźnik obliczany dla głównych repertoriów: Sądy okręgowe: C, K, U, P, GC; Sądy rejonowe: C, K, W, U, P, RC, RNs, Nsm, GC, GUp - po odjęciu od wpływu spraw ponownie wpisanych i dodaniu do pozostałości załatwienia spraw związanego z likwidacją/utworzeniem sądu/wydziału lub zmianami przepisów o Biurowości

Miernik- Procentowy udział orzeczonej kary ograniczenia wolności i kary samoistnej grzywny

Procentowy udział orzeczonej kary ograniczenia wolności i kary samoistnej grzywny wśród ogółu kar w sądach rejonowych - stosunek liczby osób dorosłych skazanych w sądach rejonowych w pierwszej instancji na karę ograniczenia wolności i karę grzywny samoistnej (łącznie) do liczby osób dorosłych skazanych w sądach rejonowych w pierwszej instancji ogółem (ze sprawozdań MS-S6r).

Młodociany - prawo karne

Młodociany – w prawie karnym osoba, która w chwili popełnienia czynu zabronionego nie osiągnęła 21 roku życia i w chwili orzekania przed sądem pierwszej instancji nie osiągnęła 24 roku życia (Art. 115 § 10 k.k.). Natomiast w Kodeksie karnym wykonawczym nie występuje pojęcie "młodocianego", a jedynie definicja zakładu karnego dla młodocianych, w świetle której w zakładzie karnym dla młodocianych odbywają karę skazani, którzy nie ukończyli 21 roku życia; w uzasadnionych wypadkach skazany może odbywać karę w tym zakładzie po ukończeniu 21 roku życia (art. 84 k.k.w.). Nie jest to więc materialna definicja "młodocianego" przyjęta na potrzeby postępowania wykonawczego, albowiem definicję taką oraz zasady procedowania organów wymiaru sprawiedliwości w stosunku do młodocianych, regulują przepisy Kodeksu karnego. Przepis art. 84 k.k.w. wskazuje bowiem jedynie, na podstawie jakich kryteriów należy kierować skazanych na karę pozbawienia wolności do zakładów karnych tego rodzaju.

Młodociany - prawo pracy

Młodocianym według Kodeksu pracy jest osoba, która ukończyła 16 lat, a nie ukończyła 18 lat. Ma to znaczenie ze względu na szczególną ochronę pracy młodocianych (art. 190-206 Kodeksu pracy).

Naczelna Prokuratura Wojskowa

Najwyższa w hierarchii wojskowego pionu prokuratury polska jednostka organizacyjna, którą kieruje Naczelny Prokurator Wojskowy.

Naczelny Sąd Administracyjny

Organ państwowy sprawujący kontrolę funkcjonowania i beczynności lokalnej i regionalnej administracji publicznej pod względem zgodności z konstytucją RP, prawem unijnym i ustawami. Kontrolę tej podlegają organy samorządu terytorialnego, zawodowego, terenowe organy administracji rządowej oraz inne podmioty w zakresie wykonywania funkcji administracji publicznej.

Nawiązka

Represyjno-odszkodowawczy środek karny będący reakcją na popełnienie czynu zabronionego. Według prawa polskiego sąd może zasądzić nawiązkę w wysokości do 100 000 złotych (art. 48 k.k.) w wypadku: skazania za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu albo za inne przestępstwo umyślne, którego skutkiem jest śmierć człowieka, ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia - na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. - skazania za przestępstwo przeciwko środowisku - na rzecz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. - skazania sprawcy za przestępstwo określone w art. 173, 174, 177 albo 355, jeżeli sprawca był w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia - na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej. - skazania za przestępstwo pomówienia - na rzecz pokrzywdzonego, Polskiego Czerwonego Krzyża albo na inny

cel społeczny wskazany przez pokrzywdzonego. - gdyby orzeczenie przepadku przedmiotów stanowiących mienie ruchome, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa byłoby niewspółmierne do wagi popełnionego czynu - na rzecz Skarbu Państwa zamiast przepadku. Jeżeli przestępstwa dopuściło się kilka osób, nawiązkę orzeka się od każdej z nich w pełnej wysokości. Nawiązka podlega wykonaniu przez komornika w trybie egzekucji sądowej, chyba że orzeczono ją na rzecz Skarbu Państwa. Wówczas wykonuje ją urząd skarbowy na podstawie przepisów o egzekucji administracyjnej.

Nieletni

Osoba, która: - ukończyła lat 13, ale nie ukończyła lat 17 w postępowaniu dotyczącym czynu karalnego (art. 1 §1 pkt 2 u.p.n.), - nie ukończyła lat 21 w postępowaniu dotyczącym wykonywania wcześniej orzeczonych środków wychowawczych lub poprawczych (art. 1 §1 pkt 3 u.p.n.). - nie ukończyła lat 18 w postępowaniu dotyczącym zapobiegania i zwalczania demoralizacji (art. 1 §1 pkt 1 u.p.n.), - nie ukończyła 18 lat i nie zawarła związku małżeńskiego przed osiągnięciem tego wieku. Nieletni odpowiada karnie tylko w szczególnych przypadkach, określonych w art. 10 § 2 KK oraz w art. 13 i art. 94 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z 1982 r.

Niepoczytalność

Jest to stan psychiczny, który wyłącza ponoszenie odpowiedzialności karnej przez sprawcę czynu zabronionego z powodu choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych.

Odpowiedzialność nieletnich sprawców czynów karalnych

Według ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich wobec nieletnich sąd rodzinny może: (art. 6 UPN) - udzielić upomnienia; - zobowiązać do określonego postępowania, a zwłaszcza do naprawienia wyrządzonej szkody, do wykonania określonych prac lub świadczeń na rzecz pokrzywdzonego lub społeczności lokalnej, do przeproszenia pokrzywdzonego, do podjęcia nauki lub pracy, do uczestniczenia w odpowiednich zajęciach o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, do powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach albo do zaniechania używania alkoholu lub innego środka w celu wprowadzenia się w stan odurzenia; - ustanowić nadzór odpowiedzialny rodziców lub opiekuna; - ustanowić nadzór organizacji młodzieżowej lub innej organizacji społecznej, zakładu pracy albo osoby godnej zaufania – udzielających poręczenia za nieletniego; - Zastosować nadzór kuratora; - skierować do ośrodka kuratorskiego, a także do organizacji społecznej lub instytucji zajmujących się pracą z nieletnimi o charakterze wychowawczym, terapeutycznym lub szkoleniowym, po uprzednim porozumieniu się z tą organizacją lub instytucją; - orzec zakaz prowadzenia pojazdów; - orzec przepadek rzeczy uzyskanych w związku popełnieniem czynu karalnego; - orzec umieszczenie w rodzinie zastępczej, w odpowiedniej placówce opiekuńczo-wychowawczej albo ośrodka szkolno-wychowawczym; - orzec umieszczenie w zakładzie poprawczym; - zastosować inne środki zastrzeżone w niniejszej ustawie do właściwości sądu rodzinnego, jak również zastosować środki przewidziane w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Odstąpienie od wymierzenia kary

Polega na rezygnacji z wymierzenia kary i poprzestaniu na orzeczeniu środka karnego albo na odstąpieniu od wymierzenia jakiegokolwiek środka karnego. Odstąpienie od wymierzenia kary może nastąpić wtedy, gdy przestępstwo miało niską szkodliwość społeczną.

Oskarżyciel subsydiarny

Wniesienie aktu oskarżenia w sprawie ściganej z oskarżenia publicznego przez inny podmiot niż oskarżyciel publiczny oznacza, że podmiot uprawniony występuje wówczas w charakterze oskarżyciela subsydiarnego. Jest to możliwe dopiero po wykonaniu następujących czynności: 1. Prokurator odmawia wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umarza wszczęte postępowanie, 2. Postanowienie to zostało zaskarżone zażaleniem do sądu (art. 306 §1 w zw. z art. 465 §2), 3. Sąd uchyła postanowienie prokuratora, wskazując powody uchylenia, ewentualnie także okoliczności, które należy wyjaśnić, lub czynności, które należy przeprowadzić, 4. Prokurator prowadzący postępowanie ponownie nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania lub ponownie umarza wszczęte postępowanie. Po tych krokach uprawniony może wnieść akt oskarżenia w sprawie ściganej z oskarżenia publicznego, który musi być sporządzony i podpisany przez adwokata (przymus adwokacki).

Oszustwo

Wprowadzenie w błąd albo wyzyskanie błędu pokrzywdzonego lub jego niezdolności do należytego rozumienia znaczenia przedsięwziętej czynności i doprowadzenie go w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem. Podmiotową przestanką oszustwa jest działanie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Oszustwo jest przestępstwem materialnym.

Oszustwo gospodarcze

Polega na przedkładaniu fałszywych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów albo na nierzetelnych pisemnych oświadczeniach, mających na celu uzyskanie kredytu dla siebie lub kogoś innego, pożyczki bankowej, dotacji, subwencji, zamówienia publicznego.

Oszustwo ubezpieczeniowe

Polega na celowym spowodowaniu zdarzenia będącego podstawą do wypłaty odszkodowania z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

Paserstwo

Zachowanie polegające na nabyciu rzeczy uzyskanej za pomocą czynu zabronionego (najczęściej kradzieży), lub udzieleniu innej osobie pomocy do jej zbycia, albo na przyjęciu tej rzeczy lub pomocy w jej ukryciu. Paserstwo można popełnić umyślnie jak i nieumyślnie, zależnie od tego, czy paser wie o przestępnym pochodzeniu przedmiotu (paserstwo umyślne), czy też w konkretnym

przypadku powinien i mógł takie pochodzenie rzeczy stwierdzić na podstawie towarzyszących okoliczności, np. podejrzenie niskiej ceny, sprzedaży bez dokumentów lub w niekompletnym stanie itp. Odpowiedzialności karnej za paserstwo podlega każda osoba po ukończeniu lat 17 (ogólna zasada odpowiedzialności karnej), której można przypisać winę w czasie popełnienia tego czynu (osoba poczytalna).

Podanie wyroku do publicznej wiadomości

Środek karny orzekany wobec sprawców przestępstw lub wykroczeń, wskazany w przepisie art. 39 Kodeksu karnego (pkt 8). Ma on na celu zwiększenie społecznego oddziaływania orzeczonej kary, bądź interes pokrzywdzonego. Podanie wyroku do publicznej wiadomości może być dokonane w czasopiśmie lub innym środku masowego komunikowania (radio, telewizja).

Podżeganie

Jedna z form popełnienia przestępstwa. Polega na nakłanianiu innej osoby do dokonania czynu zabronionego (art. 18 § 2 kk). Podżeganie jest zawsze zachowaniem umyślnym, popełnić je można jedynie w zamiarze bezpośrednim, w formie działania (niemożliwe jest podżeganie w formie zaniechania). Podżeganie polega na nakłanianiu do popełnienia czynu zabronionego osoby indywidualnie oznaczonej. Karę za podżeganie wymierza się w granicach przewidzianych dla sprawstwa. Podżegacz odpowiada w granicach swojej umyślności niezależnie od odpowiedzialności sprawcy bezpośredniego.

Pokrzywdzony

Ten, czyje dobro prawne takie jak np. życie, zdrowie, mienie, cześć, zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. W tej roli może występować osoba fizyczna, prawna, a także instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna choćby nie posiadała osobowości prawnej. Pokrzywdzony jest stroną postępowania, co oznacza, że ma prawo: - zaznajamiać się z treścią akt za zgodą prowadzącego postępowanie; - składać wnioski o dokonanie czynności dowodowych i być przy nich obecnym; - zaskarżać orzeczenia organu prowadzącego postępowanie.

Pomocnictwo

Jedna z form popełnienia przestępstwa lub wykroczenia (forma zjawiskowa). Polega na ułatwieniu innej osobie popełnienia czynu zabronionego (art. 18 § 3 K.k., art. 13 K.w). Pomocnictwo jest zawsze zachowaniem umyślnym, popełnić je można zarówno w zamiarze bezpośrednim, jak w zamiarze ewentualnym. Możliwe jest pomocnictwo w formie działania, a także w formie zaniechania. W tym ostatnim wypadku dopuścić się go może jedynie osoba, na której ciąży szczególnie prawny obowiązek niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego (gwarant). Pomocnictwa można się dopuścić zarówno przed popełnieniem czynu przez bezpośredniego sprawcę, jak w trakcie jego popełniania. Nie jest możliwe pomocnictwo po zakończeniu czynu, zachowanie takie może jednak stanowić odrębny czyn zabroniony (najczęściej poplecznictwo lub paserstwo).

Ponownie wpisane

W biurowości sądowej oznacza, że tej samej sprawie został nadany kolejny numer w określonym urzędzeniu ewidencyjnym, np. przeniesiono z innej jednostki sprawozdawczej, podjęto postępowanie po uprzednim zawieszeniu itp.

Postępowanie adhezyjne

Postępowanie toczące się w ramach procesu karnego na podstawie powództwa cywilnego wniesionego przez pokrzywdzonego lub inną uprawnioną osobę. Pozwanym w postępowaniu adhezyjnym może być tylko oskarżony.

Postępowanie karne

Proces karny. Zespół norm prawnych regulujących czynności procesowe zmierzające do realizacji prawa karnego materialnego. Jego głównym celem jest ustalenie, czy zaistniał czyn zabroniony mający postać przestępstwa, a następnie wykrycie jego sprawcy i pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej. Normy postępowania karnego określają prawa i obowiązki organów procesowych (sądu, prokuratora w postępowaniu przygotowawczym), stron i innych uczestników tego postępowania oraz warunki i formy ich działania, które muszą mieć określoną formę zawierającą się w ramach określanych przez ustawę.

Pozostałość na koniec okresu sprawozdawczego lub pozostałość w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego

Oznacza że sprawy nie zostały załatwione w ciągu danego okresu sprawozdawczego, a pozostają do załatwienia w następnym okresie sprawozdawczym. Jest to stan liczbowy spraw niezakończonych ostatecznie w określonym dniu.

Przysposobienie

Przysposobienie polega na dobrowolnym, uregulowanym prawem, uznaniu dziecka biologicznie obcego za własne. Jest to, innymi słowy, adopcja. Może jej podlegać tylko osoba małoletnia, czyli ta, która nie ukończyła 18 roku życia, i tylko dla jej dobra. Przysposobić może osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych, jeżeli jej kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z obowiązków przysposabiającego. Przysposobić wspólnie mogą tylko małżonkowie. Przysposobienie następuje przez orzeczenie sądu opiekuńczego na żądanie przysposabiającego. Do przysposobienia potrzebna jest zgoda przysposabianego, który ukończył lat trzynaście. Sąd opiekuńczy powinien wysłuchać przysposabianego, który nie ukończył lat trzynastu, jeżeli może on pojąć znaczenie przysposobienia. Sąd opiekuńczy może, ze względu na szczególne okoliczności, orzec przysposobienie mimo braku zgody rodziców, których zdolność do czynności prawnych jest ograniczona, jeżeli odmowa zgody na przysposobienie jest oczywiście sprzeczna z dobrem dziecka.

Recydywa

Powrót do przestępstwa. Jest to występujące wielokrotnie w społeczeństwie zjawisko przestępczości powrotnej, zaś w przypadku jednostki jest to ponowne lub wielokrotne popełnianie przestępstw przez tę samą osobę (niezależnie od tego, czy została ona ukarana).

Repertorium

Zarejestrowanie sprawy następuje przez wpisanie pisma wszczynającego postępowanie sądowe do właściwego repertorium.

Roszczenie regresowe

Roszczenie zwrotne, regres – roszczenie, które wynika z faktu spełnienia świadczenia przez jedną z osób współodpowiedzialnych za dług lub z faktu przyjęcia świadczenia przez jednego ze współuprawnionych i mające za przedmiot dokonanie podziału ciężaru długu lub korzyści wynikających ze spełnienia świadczenia. Rodzajem regresu jest regres ubezpieczeniowy.

Sąd penitencjarny

Wydział sądu okręgowego, mający uprawnienia orzecznicze względem osób skazanych. W sprawach zastrzeżonych w kodeksie karnym wykonawczym dla sądu penitencjarnego właściwy jest ten sąd penitencjarny, w którego okręgu przebywa skazany. Sąd penitencjarny orzeka w przedmiocie: - rozstrzygania wątpliwości co do wykonania orzeczenia lub obliczenia kary; - umorzenia postępowania wykonawczego; - zawieszenia postępowania wykonawczego; - uchylenia lub zmiany poprzedniego postanowienia; - dopuszczenia w toku posiedzenia sądu penitencjarnego osoby godnej zaufania do udziału w postępowaniu przed tym sądem jako przedstawiciela skazanego. Pozostała część uprawnień orzeczniczych tego sądu dotyczy wyłącznie prerogatyw tego sądu (wymienione w kodeksie karnym wykonawczym).

Stan w ostatnim dniu okresu sprawozdawczego

Oznacza, że jest to liczba spraw w trakcie wykonywania lub załatwiania, po uwzględnieniu wpływu i załatwień od początku prowadzenia urzędzenia ewidencyjnego w danej sprawie lub od momentu wpisania sprawy podlegającej wykonywaniu lub załatwianiu.

Wpływ (wpłynęło, przybyło)

Sprawa zarejestrowana pod kolejnym numerem we właściwych urządzeniach ewidencyjnych w ciągu danego okresu sprawozdawczego. (Określenie "sprawa" oznacza także osoby, wartości, przestępstwa lub inne cechy, których dotyczy sprawozdanie)

Wskaźnik (patrz: Miernik)

Załatwiono (ubyło, odpisano)

Oznacza, że sprawa została zakończona w ciągu danego okresu sprawozdawczego: merytorycznie lub formalnie, przez przeniesienie do innego urządzenia ewidencyjnego, przez połączenie z inną sprawą lub przez przeniesienie do innej jednostki sprawozdawczej.